

Úvodní slovo autorky výstavy Labyrintem dějin českých zemí v doprovodné publikaci

V roce 2018 si připomínáme sto let, která uplynula od založení československého státu. Historie českých zemí je však mnohem delší. Události, které utvářely český stát v průběhu jeho více než tisícileté historie, jsme se pokusili zachytit v této publikaci i na výstavě, jimž jsme dali název „Labyrintem dějin českých zemí“.

A tak vstupme do labyrintu dějin českých zemí, vydejme se proti proudu času, prožijme některý z příběhů naší společné historie a hledejme poučení.

Připomeňme si nejprve dobu téměř nedávnou, kdy se většina z nás chtěla stát plnoprávnou součástí Evropy. Poučení historickými událostmi jsme považovali za nutné zajistit si mezinárodní pomoc v případě ohrožení. Překvapením byl pro většinu z nás požadavek Slovenska na vytvoření samostatného státu. Někteří si „rozvod“ přáli, jiní litovali, mnozí nechápali. Průběh však byl sametový, stejně jako byla sametová revoluce v roce 1989, jejímž důsledkem byla změna politického uspořádání nejen v Československu, ale v celé východní Evropě. Do té doby společnému státu Čechů a Slováků vládla jedna strana – komunistická. Někdo se s tím smířil a žil svůj život v poklidu na své chalupě, jiný „rebeloval“ a strávil značnou část života v kriminále. Mnozí tam o život přišli. Budovali jsme socialismus.

Občas svítla hvězda naděje. Naděje na lepší příští, na svobodu, na zmírnění napětí, na demokracii. A občas se ta hvězda změnila v rudou nebo v hákový kříž. Ani tehdy jsme se však nepoddali represím a snažili se svůj stát bránit, třeba ze zahraničí. Byly to časy zmaru i nadějí. Vzpomínky na ně jsou s trpkostí předávány dalším generacím.

Labyrintem plným příběhů jsme dospěli k časům, kdy poprvé zavlála vlajka svobodného státu, nejprve jen bílo-červená. Slováci se ale považovali za součást nově vzniklého státu a vydali o tom svou deklaraci. Do vlajky přibyl modrý klín. Odpoutali jsme se od habsburské monarchie. Velká válka, jejímž důsledkem byl vznik národnostních států, k tomu paradoxně přispěla. Získali jsme samostatnost.

Ve škole jsme se učili o dobách, kdy českým zemím vládla královská koruna. České země byly bohaté nalezišti drahých kovů. Kdo je bohatý, chce vládnout, všude a všem. A tak nezdědka byl český král zároveň i císařem říše římské. Byla to doba územního rozkvětu českých zemí, ale také četných válek i domácích rozbrojů. V každém období se najde nějaký rebel, který chce měnit zavedené pořádky. Ani králové to neměli snadné, o svou moc a o svou zemi museli bojovat. Často se přidávali na stranu silnějších a žádali za to výsady, privilegia. Zde naše putování labyrintem končí, před námi je nejstarší písemný doklad české státnosti – listina, která potvrzuje královský titul pro Vladislava z rodu Přemyslovců. Datována je rokem 1158.

Sedmnáct hlavních témat a v jejich rámci nesčetně příběhů, které formovaly český stát od 10. do 21. století. Výstava ani tato publikace nejsou a nemají být encyklopedií českých dějin. Mají navodit atmosféru toho kterého období a poskytnout návštěvníkovi či čtenáři základní nebo zajímavé či málo známé informace.

Emilie Benešová